

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
Юридичний факультет
Кафедра цивільного права та процесу**

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри цивільного права
та процесу юридичного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від «29» серпня 2022 року)

Завідувач кафедри цивільного права та процесу
_____ проф. Володимир КОССАК

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЗАХИСТ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ ФІЗИЧНИХ
ОСІБ»,
що викладається в межах ОПІ «ПРАВО» першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти для здобувачів зі спеціальності 081 «Право»**

Назва дисципліни	Захист цивільних прав та інтересів фізичних осіб
Адреса викладання дисципліни	вул. Січових Стрільців, 14, м. Львів, 79000
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Юридичний факультет, кафедра цивільного права та процесу
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 08 «Право, спеціальність 081 «Право», освітньо-професійна програма ОС Бакалавр
Викладачі дисципліни	Гнатів Оксана Михайлівна, к. ю. н., доцент кафедри цивільного права та процесу
Контактна інформація викладачів	Електронна адреса: gnativ.adv@gmail.com , електронна сторінка кафедри: http://law.lnu.edu.ua/department/kafedra-cyvilnogo-prava-ta-procesy , юридичний факультет, кафедра цивільного права та процесу
Консультації щодо дисципліни відбуваються	Консультації відбуваються в день проведення лекцій/практичних занять
Інформація про дисципліни	Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання, обов'язкові для того, щоб чути впевненим себе у сфері цивільних правовідносин, зокрема, при купівлі продуктів у магазині, поїзді залізничним транспортом, інших повсякденних сферах життя.
Коротка анотація дисципліни	Дисципліна «Захист цивільних прав та інтересів фізичних осіб» є вибірковою дисципліною з спеціальності 081 «право» для освітньо-професійної програми освітнього ступеня «бакалавр», яка викладається в IV семестрі в обсязі 3,5 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі дисципліни	Метою вивчення вибіркової дисципліни «Захист цивільних прав та інтересів фізичних осіб» є отримання основи правових знань цивільного характеру, які потрібні кожній особі. Основними цілями вивчення дисципліни «Правове регулювання здійснення публічних закупівель» є аналіз актів цивільного законодавства України, актів вищих судових інстанцій, навчальної та монографічної літератури, вирішення аналітичних завдань та практичних казусів, навик складання документів, необхідних для захисту своїх прав та інтересів.
Джерела для вивчення дисципліни	Основні література: 1. Концепція оновлення Цивільного кодексу України. Київ: Видавничий дім «АртЕк», 2020. 128 с. 2. Оновлення Цивільного кодексу України: формування підходів: колективна монографія / О.І. Виговський, Н.Ю. Голубева, С.Д. Гринько та ін.; за заг. ред. проф. Довгерта А.С. та Харитонова Є.О. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020, 674 с. 3. Спадкове право: крізь призму судової практики: монографія / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. – Харків : ЕКУС, 2021. – 536 с. 4. Цивільне право (особлива частина) : навч. посібник / за заг. ред. : Н.М. Процьків, В.М. Никифорака. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 304 с. 5. Посібник зі статті 17 Конвенції про захист прав людини та

основоположних свобод. URL: <https://www.echr.com.ua/wp-content/uploads/2019/05/posibnyk-zlovzhivannia-protsestualnimi-pravami-st-17-konventsii.pdf>

Додаткова література:

1. Конституція України від 28 червня 1998 року. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30.
 2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40–44. Ст. 356.
 3. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 року. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 21 -22 Ст. 135.
 4. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 року. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 40–41, 42. Ст. 492.
 5. Про затвердження стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 Право для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 20.07.2022 року. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverzhennya-standartu-vishoyi-osviti-za-specialnistyu-081-pravo-dlya-pershogo-bakalavrskogo-rivnya-vishoyi-osviti>
 6. Башурин Н. Неюрисдикційні форми захисту найково-технічної інформації. Підприємництво, господарство і право, 2020. № 2. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/2/2.pdf>
 7. О. Гнатів, Ю. Юркевич. Проблеми правозастосовної практики у рішеннях суду касаційної інстанції у господарських справах. EVROPSKÝ POLITICKÝ A PRÁVNÍ DISKURZ. Svazek 6. Issue 3, vydání. 2019. С. 170-175.
 8. Діденко Л.В. Співвідношення судових та позасудових способів захисту цивільних прав. Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки, 2020. № 3. URL: <http://law.journalsofznu.zp.ua/archive/visnik-3-2020/6.pdf>
 9. Марченко В. Щодо питання здійснення нотаріусом захисту суб'єктивних цивільних прав. Підприємництво, господарство і право, 2020. № 3. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/3/7.pdf>
 10. Dyakovych, M. Mediation as means of rights and interests protection by notaries. *Astra Salvensis*, 2019, pp. 435–441
 11. Oksana Hnativ. The effectiveness of legal regulation as a way to attracting foreign investment to Ukraine. Підприємництво, господарство і право, 2020. № 6. С. 20-23.
 12. Schäfer, Hans-Bernd^aSend mail to Schäfer H.-B.; Wulf, Alexander J. Premature repayment of fixed interest mortgage loans without compensation, a case of misguided consumer protection in the EU. *European Journal of Law and Economics*. 2022. Volume 53, Issue 2, Pages 175–208.
 13. Barros, Ángel María Ballesteros. RETURN OF MINORS AND EUROPEAN PUBLIC ORDER: THE BOSPHORUS DOCTRINE OF EQUIVALENT PROTECTION [RESTITUCIÓN DE MENORES Y ORDEN PÚBLICO EUROPEO: LA DOCTRINA BOSPHORUS SOBRE PROTECCIÓN EQUIVALENTE]. *Cuadernos de Derecho Transnacional*. 2022. Volume 14, Issue 1, Pages 31 – 46
 14. Tarczyński, Waldemar^aSend mail to Tarczyński W.; Flaga-Gieruszyńska, Kinga. Civil and Procedural Instruments of the Consumer Protection on the Retail Electricity Market—Original Polish Model. *Energies*. 2022. Volume 15, Issue 4
- Інші, у тому числі підзаконні нормативно-правові, акти, судова

	практика та спеціальна література подаються студентам у робочій програмі нормативної дисципліни, а також додатково до кожної із тем для проведення лабораторних і практичних занять.
Тривалість дисципліни	105 год
Обсяг дисципліни	Денна форма: 32 годин аудиторних занять. З них 16 годин лекцій, 16 годин практичних занять та 73 годин самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде :</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - положення актів цивільного, сімейного та цивільного процесуального законодавства України у сфері захисту цивільних прав та інтересів фізичних осіб; - проблеми судової практики щодо права на захист, способів захисту тощо; - передбачені законодавством способи та форми захисту цивільного права та інтересу. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - аналізувати існуючі доктринальні позиції щодо вирішення проблемних питань захисту цивільних прав та інтересів фізичних осіб; - правильно обирати спосіб захисту свого права та органів, до яких можна звернутися за таким захистом; - ефективно взаємодіяти з аудиторією і в команді, презентувати ідеї, проводити обговорення проблемних питань у вказаній сфері; - приймати рішення з урахуванням законодавчих положень при вирішенні спорів; - складати проекти претензій та інших документів у сфері захисту прав та інтересів фізичних осіб. <p>Вивчення навчальної дисципліни «Захист цивільних прав та інтересів фізичних осіб» спрямоване на формування та розвиток наступних компетентностей:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ інтегральної, яка полягає у здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності, що передбачає застосування правових доктрин, принципів та правових норм і характеризується комплексністю та невизначеністю умов; ▪ загальних, що передбачають: <ol style="list-style-type: none"> 1) формування здатності до абстрактного мислення, аналізу і синтезу змісту цивільно-правових норм; 2) формування здатності застосовувати знання з навчальних дисциплін «Цивільне право України. ч. 1», «Цивільне право України. ч. 2» при вирішенні кейсів, виконанні проектів договорів та інших документів; 3) знання предметної і професійної діяльності (адвокатської, суддівської) 4) формування здатності бути критичним, здатності до комунікації і роботи у команді; 5) формуванні здатності діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ▪ спеціальних, які знаходять свій вияв: <ol style="list-style-type: none"> 1) у повазі до прав, свобод та законних інтересів фізичних осіб як учасників цивільних правовідносин, ефективного та належного їх

захисту;

2) у знанні і розумінні міжнародних стандартів захисту прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини, а також здатності їх застосовувати під час захисту цивільних прав і законних інтересів фізичних осіб у національних та міжнародних судах;

3) у здатності використовувати знання джерел міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права у практичній (зокрема, адвокатській, суддівській) діяльності, для підготовки текстів юридичних документів, аналізу судових та адміністративних рішень;

4) у здатності застосовувати засадничі положення та доктрини національного права, зокрема: конституційного права України, цивільного права України, цивільного процесуального права України, адміністративного права України, у тому числі у практичній діяльності;

5) у розумінні і вмінні застосовувати цивілістичну термінологію;

6) у знанні і розумінні особливостей реалізації (застосування) та застосування правових цивільно-правових принципів та доктрин;

7) у здатності використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин, здатності до їх критичного аналізу та використання в юридичній діяльності;

8) у здатності детально, послідовно і системно аналізувати правові проблеми та конфлікти, формувати та обґрунтовувати правові позиції у юридичних документах (зверненнях осіб, аналітичних довідках, процесуальних документах);

9) у здатності до консультування з правових питань, зокрема, щодо можливих способів захисту прав осіб, які звертаються, попередження ймовірних порушень їхніх прав тощо, з дотриманням вимог професійної етики, норм щодо нерозголошення персональних даних та захисту конфіденційної інформації, поваги до різноманітності та мультикультурності;

10) у вмінні самостійно підготувати проекти правозастосовних актів, зокрема проекти претензій, позовів, скарг;

11) у здатності до логічного, аналітичного, критичного і системного аналізу документів, уважного та ретельного їх вивчення, розуміння їх правового характеру, значення та юридичних наслідків.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання:

1) визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин, здійснювати їх критичний аналіз, у тому числі застосовувати стандарт вірогідності доказів;

2) знати та розуміти міжнародні стандарти захисту прав і свобод, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини, а також вміти застосовувати їх для захисту цивільних прав та інтересів фізичних осіб як учасників цивільних правовідносин;

3) самостійно складати та узгоджувати план власного прикладного дослідження чи розв'язання запропонованого кейсу, самостійно проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел;

	<p>4) давати короткий правовий висновок (довідку) щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю і використанням актів цивільного законодавства та практики їх застосування;</p> <p>5) використовувати інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права у професійній (юридичній) діяльності;</p> <p>6) вміти визначати та використовувати зв'язки між галузями права України;</p> <p>7) вільно застосовувати цивілістичну термінологію, мати базові навички риторики, а також вміти доступно і зрозуміло пояснити особі, яка звертається за консультацією зміст юридичної проблеми та шляхи її вирішення;</p> <p>8) знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального, процедурного і процесуального права залежно від сфери застосування;</p> <p>9) вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних, а також комунікувати з метою виконання командних завдань;</p> <p>10) знати і застосовувати у правничій діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи, зокрема її складової приватного права;</p> <p>11) аналізувати факти з метою виокремлення юридично значущих, надавати правові висновки з належним обґрунтуванням, посиланням на акти цивільного законодавства та практику їх застосування;</p> <p>12) самостійно готувати проекти правозастосовних актів, зокрема прости претензій, позовів, скарг;</p> <p>13) надавати консультації щодо можливих способів захисту цивільних прав та законних інтересів учасників цивільних правовідносин;</p> <p>14) визначати можливі способи захисту цивільних прав та законних інтересів фізичних осіб та прогнозувати їх ефективність на основі аналізу практики застосування актів цивільного законодавства України.</p>
Ключові слова	Право на захист, спосіб захисту, форма захисту, відшкодування збитків, моральна шкода
Формат дисципліни	Денна, заочна
	Проведення лекцій, практичних занять та консультації для кращого розуміння тем
Теми	<p>Тема 1. Теоретико-правові основи захисту цивільних прав та інтересів фізичних осіб</p> <p>Тема 2. Форми захисту цивільних прав та інтересів фізичних осіб</p> <p>Тема 3. Способи захисту цивільних прав та інтересів фізичних осіб: загальнотеоретична характеристика</p> <p>Тема 4. Загальні способи захисту цивільних прав та інтересів фізичних осіб</p> <p>Тема 5. Захист речових прав фізичних осіб</p> <p>Тема 6. Особливості захисту прав фізичних осіб у зобов'язальних відносинах</p> <p>Тема 7. Форми та способи захисту корпоративних прав та інтересів фізичних осіб</p> <p>Тема 8. Інші способи захисту цивільних прав та інтересів</p>
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці семестру Контроль: практичні заняття; письмовий модуль

Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з нормативних та вибіркових дисциплін «Цивільне право України», «Конституційного права України», «Теорії права та держави», достатніх для сприйняття категоріального апарату даної вибіркової дисципліни
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання дисципліни	<i>Методи навчання:</i> загальнонаукові і спеціальні методи пізнання правових явищ, в тому числі групова дискусія, моделювання, виконання аналітичних завдань, розв'язання кейсів, дебати, виконання наукових робіт, проходження практики, самонавчання, методики з правової оцінки поведінки чи діяльності суб'єктів правовідносин, вирішення правової проблеми (ситуації).
Необхідне обладнання	<i>Освітні технології:</i> інформаційно-комунікативні, інтерактивні, аудіовізуальні технології, технології контекстного навчання, ситуативного моделювання, проектні технології. <i>Інструменти та обладнання:</i> сучасне інформаційно-комунікаційне обладнання, інформаційні ресурси та спеціальне програмне забезпечення, що застосовуються у діяльності в сфері права
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Залік виставляється на основі поточної успішності здобувачів вищої освіти. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: <ul style="list-style-type: none"> • практичні/самостійні тощо: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50; • контрольні заміри (модулі): 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50. Підсумкова максимальна кількість балів 100. Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе, вирішення кейсу). Академічна добросесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недобросесності. Виявлення ознак академічної недобросесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Лектором враховується робота студентів під час лекційних занять, а також їх відвідування при перевірці модульних робіт. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Джерела підготовки. Уся джерела підготовки можуть надаватися викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих. Політика виставлення балів. Враховуються бали поточного контролю, самостійної роботи та бали підсумкового тестування. При цьому, обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

	Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.
Питання на модуль	Питання на модуль будуть надані за місяць до проведення модульного контролю у вигляді казусів, які розв'язуватимуть студенти з використанням набутих теоретичних знань та практичних навиків.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література.** Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
<i>Тема 1.</i>	Тема 1. Теоретико-правові основи захисту цивільних прав та інтересів фізичних осіб	<i>Лекція / Практичне (конкретний вид лекційного та практичного заняття (дискусія, групова робота тощо) визначається викладачем під час його проведення)</i>	Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44. – Ст. 356.. Інші джерела подаються у робочій програмі навчальної дисципліни та планах практичних занять.	<i>2 год. Завдання для здобувача вищої освіти визначаються у планах практичних. Здобувач вищої освіти може запропонувати виступити з обраною темою доповіді на практичному занятті</i>	<i>Під час практичних занять</i>
<i>Тема 2.</i>	Тема 2. Форми захисту цивільних прав та інтересів фізичних осіб	<i>Лекція / Практичне (конкретний вид лекційного та практичного заняття (дискусія, групова робота тощо) визначається викладачем під час його проведення)</i>	Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44. – Ст. 356.. Інші джерела подаються у робочій програмі навчальної дисципліни та планах практичних занять.	<i>2 год. Завдання для здобувача вищої освіти визначаються у планах практичних. Здобувач вищої освіти може запропонувати виступити з обраною темою доповіді на практичному занятті</i>	<i>Під час практичних занять</i>
<i>Тема 3.</i>	Тема 3. Способи захисту цивільних прав та інтересів фізичних осіб: загальнотеоретична характеристика	<i>Лекція / Практичне (конкретний вид лекційного та практичного заняття (дискусія, групова</i>	Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44. – Ст. 356..	<i>2 год. Завдання для здобувача вищої освіти визначаються у планах практичних. Здобувач вищої</i>	<i>Під час практичних занять</i>

		<i>робота тощо) визначається викладачем під час його проведення)</i>	Інші джерела подаються у робочій програмі навчальної дисципліни та планах практичних занять.	<i>освіти може запропонувати виступити з обраною темою доповіді на практичному занятті</i>	
<i>Тема 4.</i>	Тема 4. Загальні способи захисту цивільних прав та інтересів фізичних осіб	<i>Лекція / Практичне (конкретний вид лекційного та практичного заняття (дискусія, групова робота тощо) визначається викладачем під час його проведення)</i>	Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44. – Ст. 356.. Інші джерела подаються у робочій програмі навчальної дисципліни та планах практичних занять.	<i>2 год. Завдання для здобувача вищої освіти визначаються у планах практичних. Здобувач вищої освіти може запропонувати виступити з обраною темою доповіді на практичному занятті</i>	<i>Під час практичних занять</i>
<i>Тема 5.</i>	Тема 5. Захист речових прав фізичних осіб	<i>Лекція / Практичне (конкретний вид лекційного та практичного заняття (дискусія, групова робота тощо) визначається викладачем під час його проведення)</i>	Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44. – Ст. 356.. Інші джерела подаються у робочій програмі навчальної дисципліни та планах практичних занять.	<i>2 год. Завдання для здобувача вищої освіти визначаються у планах практичних. Здобувач вищої освіти може запропонувати виступити з обраною темою доповіді на практичному занятті</i>	<i>Під час практичних занять</i>
<i>Тема 6.</i>	Тема 6. Особливості захисту прав фізичних осіб у зобов'язальних відносинах	<i>Лекція / Практичне (конкретний вид лекційного та практичного заняття (дискусія, групова робота тощо) визначається викладачем під час його проведення)</i>	Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44. – Ст. 356.. Інші джерела подаються у робочій програмі навчальної дисципліни та планах практичних занять.	<i>4 год. Завдання для здобувача вищої освіти визначаються у планах практичних. Здобувач вищої освіти може запропонувати виступити з обраною темою доповіді на практичному занятті</i>	<i>Під час практичних занять</i>

<i>Тема 7.</i>	Тема 7. Форми та способи захисту корпоративних прав та інтересів фізичних осіб	<i>Лекція / Практичне (конкретний вид лекційного та практичного заняття (дискусія, групова робота тощо) визначається викладачем під час його проведення)</i>	Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44. – Ст. 356.. Інші джерела подаються у робочій програмі навчальної дисципліни та планах практичних занять.	<i>2 год. Завдання для здобувача вищої освіти визначаються у планах практичних. Здобувач вищої освіти може запропонувати виступити з обраною темою доповіді на практичному занятті</i>	<i>Під час практичних занять</i>
<i>Тема 8.</i>	Тема 8. Інші способи захисту цивільних прав та інтеерсів	<i>Лекція / Практичне (конкретний вид лекційного та практичного заняття (дискусія, групова робота тощо) визначається викладачем під час його проведення)</i>	Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44. – Ст. 356.. Інші джерела подаються у робочій програмі навчальної дисципліни та планах практичних занять.	<i>2 год. Завдання для здобувача вищої освіти визначаються у планах практичних. Здобувач вищої освіти може запропонувати виступити з обраною темою доповіді на практичному занятті</i>	<i>Під час практичних занять</i>